

סדר מועד | מסכת מועד קטן ד"י | שבת פרשת יתרו | י"ד-כ' שבט תשפ"ב (22-16) | 2022
Seder Moed | Masechet Moed Katan 4-10 | Shabbat Parashat Yitro | 14-20 Shvat (Jan. 16-22)

Daf 4: INTERMEDIATE DAYS OF THE FESTIVAL

דף ד': ימי חול המועד

During *Chol HaMo'ed* (intermediate days of the festival), it is prohibited to unnecessarily perform skilled labor. However, it is permissible to perform skilled labor when needed. The *Chachamim* established a set of rules to specify when it is permissible to perform skilled labor. On this *daf*, we will learn about several instances during which it is halachically permissible to perform labor on *Chol HaMo'ed*.

- 1. Tzorech hamo'ed (immediate need for the holiday)** — It is permissible to perform skilled labor for the purpose of eating or drinking during *Chol HaMo'ed*. There are also other cases when it is permissible to perform skilled labor on *Chol HaMo'ed*, such as when the work product is needed during the festival.
- 2. Davar ha'aved (work that if left to be done after Chol HaMo'ed, a loss will result):** If an item is about to spoil, it is permissible to act to prevent the loss of the item.
- 3. Tzorchei Harabim (Essential Public Works):** It is permissible to engage in work done to benefit the public on *Chol HaMo'ed*, e.g., repairing holes in the road.
- 4. Livelihood of a needy individual:** A person who is poor, and has no money to acquire necessities for the holiday, is permitted to work on *Chol HaMo'ed*.

בימי חול המועד אסור לעשות מלאכות סתם, אך מותר לעשות מלאכות באשר צריכים אותן. חכמים קבעו בקלים מסודרים, מתי מותר לעשות מלאכה, ומהם המקרים שבהם מותר לעשות מלאכה בחול המועד.

א. "צורך המועד" – כל מלאכה שהיא לצורך אכילה ושתייה – מותר לעשות. ישנן גם מלאכות שמוותר לעשות אותן, אם זקוקים להשתמש בהן בימי חול המועד.

ב. "דבר האבד" – אם חפץ מסוים עומד להתקלקל, מותר לטרוח ולטפל בו כדי שלא יתקלקל.

ג. "צורכי הרבים" – מותר בחול המועד לעסוק במלאכות שיש בהן צורך לרבים; לתקן בורות ברחוב, למשל.

ד. פרנסת אדם עני שאין לו כסף לרבוש מצרכים עבור החג, מותר לו לעבוד בחול המועד.

Daf 5: VIRTUOUS CHARACTER TRAITS & APPROPRIATE MODES OF BEHAVIOR

Rabbi Yannai had a brilliant student who was accustomed to posing superb, sharp questions during his lesson. Then, once, when many people gathered in the *beit hamidrash* to hear Rabbi Yannai's lesson, that student ... was silent! He did not ask a single question!

Why? Because the student said to himself: On one hand, it's true that my questions are good, and I do need to ask them to better understand the words of the Rav. However, on the other hand, today there are many people in the *beit hamidrash* and if I pose an astute question that Rabbi Yannai is unable to answer, he would be embarrassed! Therefore, today, I will remain quiet and refrain from asking questions.

The *Gemara* states that a person who acts in this manner, who considers their actions, and examines whether others will be harmed as a result, merits God's salvation.

לרבי ינאי היה תלמיד חריף, שבהג לשאול שאלות טובות וחריפות באמצע השיעור. והנה, בימים שבהם התאספו אנשים רבים בבית המדרש לשמוע את שיעורו של רבי ינאי, היה התלמיד שותק ולא שאל מאומה.

מדוע עשה כן? מפני שהתלמיד אמר לעצמו: אכן השאלות שלי טובות הנה, ואני צריך לשאול אותן כדי להבין טוב יותר את דברי הרב. אבל מצד אחר, היום יש אנשים רבים בבית המדרש, ואם אשאל שאלה חריפה שרבי ינאי לא ידע לענות עליה, הוא עלול להתבייש, לכן היום אשתוק ולא אשאל.

התלמוד אומר, שהמתנהג בדרך זו; שחושב על מעשיו ובודק אם אחרים יפגעו מהם, זוכה לישועת ה'.

Daf 6: "DAVAR HA'AVED," INACTION THAT WOULD RESULT IN LOSS

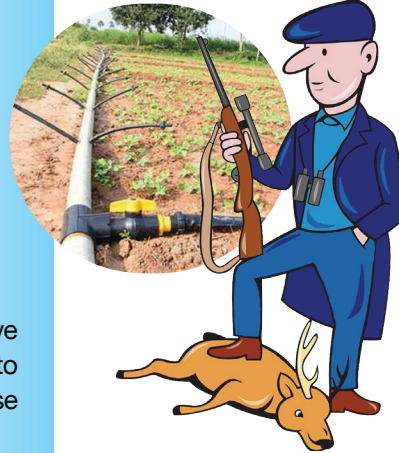
דף ו': "דבר האבד"

Chazal permitted performance of work on *Chol HaMo'ed*, "for the sake of an item that might become lost." Meaning, if there is an item that will be ruined if care is not provided — it is permissible to care for that item.

Field irrigation: The *Gemara* states it is permissible to irrigate a field containing fruits if the field is likely to suffer damage if no water is provided. The *Gemara* presents the words of *tannaim* and *amoraim* who debated at length the matter of exactly which fields it is permissible or prohibited to irrigate — because there are certain fields that do not always require irrigation, and it is possible to refrain from irrigating those fields during *Chol HaMoed*.

Hunt for animals: The *Gemara* presents an additional example of a *davar ha'aved*, namely the permission granted to hunt animals found in a grove which are known to cause damage to fruit. For example, it is permissible to pursue mice and destroy the holes which serve as home to ants that cause harm to a field.

תז"ל התירו לעשות מלאכות בחול המועד "משום דבר האבד". כלומר, אם יש חפץ שילך לאבדון, יתקלקל אם לא יטפלו בו - מותר לטפל בו.

השקאת שדות: מותר להשקות את השדה אם הפרות שבשדה עלולים להינזק אם לא ישקו אותם.

לצוד בעלי חיים: לצוד בעלי חיים שנמצאים בפרדס ומזיקים לפרות. למשל, מותר לצוד עכברים וגם מותר להחריב חורים שבהם נמצאות נמלים המזיקות לשדה.

Daf 7: REMOVAL OF UTENSILS PRIOR TO EXAMINATION OF THE HOME

דף ז': להוציא את הכלים לפני שבדקים את הבית

In *Parashat Metzora*, the Torah teaches about "*nigei batim*" (afflicted houses). Homes in *Eretz Yisrael*, in which a *nega* (type of stain) suddenly appears on one of the walls, become *tameh* (ritually impure). However, that house does not immediately become *tameh*. First, the *kohen* must be called to view the *nega*. If that *nega* was indeed one of the types of *nega'im* that causes ritual impurity, then the *kohen* would declare the house *tameh*.

בפרשת מצורע מלמדת התורה על "נגעי בתים". בית בארץ ישראל שבאחד מקירותיו רואים פתאום נגע (כמו פתם), הבית נהיה טמא. אבל - לא מיד הוא נהיה טמא. תחילה צריך לקרוא לבוהן שיראה את הנגע והבוהן בודק אם אכן זהו אחד מסוגי הנגעים המטמאים את הבית ואז הוא מכריז שהבית טמא.

On this *daf*, we learn the Torah verse that instructs the *kohen* how to act when he arrives to examine a home in which a suspected *nega* has appeared. The Torah states (*VaYikra* 14:36): "The *kohen* shall order the house cleared before he enters to examine the *nega*, so that nothing in the house may become unclean; after that, the *kohen* should enter to view the house."

בדף זה לומדים פסוק מן התורה המדריך את הבוהן כיצד להתנהג בשהוא בא לבדוק בית שהופיע בו נגע חשוד. "וצנה הבהן ופנה את הבית בטרום יבא הבהן לראות את הנגע, ולא יטמא כל אשר בבית. ואחר כן, יבא הבהן לראות את הבית" (ויקרא י"ד).

In this verse, the Torah says that the *kohen* needs to direct household members to remove all their utensils from the home, and only after that enter to determine if the *nega* in it is *tameh*. Why? If the *kohen* declares the house to be *tameh* while the utensils remain inside, indeed they would all immediately be deemed *tameh* as well — and there are certain utensils that it is impossible to ever ritually purify, e.g., pottery or earthenware that remain permanently *t'mai'im*, once affected.

בפסוק זה אומרת התורה, שהבוהן צריך לצוות לבני הבית שיוציאו את כל הכלים שלהם מתוך הבית ורק אחר כך יבנס לראות את הנגע שבו טמא. מדוע? כי אם הוא יכריז שהבית טמא בעוד הכלים בתוכו, הרי מיד הם יהיו טמאים, ויש פלים שאי אפשר לטהר אותם לעולם, הלא הם בלי חרס שלעולם נשארים טמאים.

Daf 8: SIMCHAT HA-CHAG, JOY OF THE FESTIVAL

דף ח': שְׂמֵחַת הַחַג

From the words “You shall rejoice in your festival” (*Devarim* 16:14), we know that the Torah commands us to rejoice on our holidays. On this *daf*, we learn that for this reason weddings are not conducted during *Chol HaMo’ed*, because it is necessary to rejoice specifically in the holiday, and the joy of the festival and the delight of the groom and bride should not be mingled together.

How is the *mitzvah* of *Simchat HaChag* fulfilled? We purchase items that bring joy to members of the family — toys, clothes, jewelry, meat, and wine — items that delight the entire family. [Rambam] adds something important — when a Jew rejoices on a festival, those who are poor, needy, and disadvantaged must not, heaven forbid, be forgotten. It is necessary to ensure that they too will be able to rejoice in the festival.

When the *Beit HaMikdash* stood, the *mitzvah* of rejoicing was fulfilled through eating the meat of *korbanot* (offerings). As such, when Jews ascended to Jerusalem on pilgrimage, they brought with them the special *Korban Shlamim* (Peace Offering) called “*Shalmei Simchah*,” because it is an offering of “*Shlamim*,” through consumption of which they fulfilled the *mitzvah* of rejoicing in the festival.

מהמילים “וְשִׂמְחַתְּ בַחֲגֶךָ” (דְּבָרִים), אָנוּ יוֹדְעִים כִּי יֵשׁ מִצְוָה מִיּוֹחֲדָת לְשִׂמּוֹחַ בַּחֲגֵי. בְּדָף זֶה לּוֹמְדִים, כִּי לִכֵּן אֵין עוֹרְכִים חֲתוּנּוֹת בְּחוּל הַמוֹעֵד, מִפְּנֵי שֶׁצְרִיךְ לְשִׂמּוֹחַ בְּשִׂמְחַת הַחַג וְאֵין לַעֲרֹב אֶת שִׂמְחַת הַחַג בְּשִׂמְחַת הַחֲתָן וְהַכֻּלָּה.

איך מקיימים את מצות השמחה בחג? קונים דברים המשמחים את בני הבית – מממתקים, צעצועים, בגדים, תכשיטים, בשר ויין – כל מה שמשמח את כולם. הרמב”ם מוסיף דבר חשוב: שבטיהודי שמח בחג, שלא ישכח חלילה, את העניים והאביונים המסכנים, כי צריך לדאוג שגם הם יוכלו לשמוח בחג.

בתקופה שבית המקדש היה קיים, קימו את מצות השמחה על ידי אכילת בשר הקורבנות. לכן, כשעלו לרגל בחגים, הביאו קורבן שלמים מיוחד שנקרא “שלמי שמחה”, כי הוא קורבן “שלמים”, שבאכילת בשרו קימו מצות שמחה בחג.

Daf 9: BUILDING OF THE FIRST BEIT HAMIKDASH

דף ט': בְּנֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן

When *Am Yisrael* entered *Eretz Yisrael*, they did not immediately build the *Beit HaMikdash*. First, they offered *korbanot* (sacrifices) in the *mishkan* (tabernacle) situated in the city of Gilgal. Then, they transported the *mishkan* to various other locations.

King David engaged in preparatory work for the construction of the *Beit HaMikdash*. He prepared silver and gold and acquired Mt. Moriah from Araunah the Jebusite. He also built the foundations of the *Beit HaMikdash*. However, the *Beit HaMikdash* itself was built by King Solomon, King David’s son.

The work required to build the *Beit HaMikdash* took a few years. It was completed in the month of *Tishrei*, 480 years after *B’nei Yisrael* left Egypt. On this *daf*, we learn that all of *Am Yisrael* gathered together in Jerusalem during *Tishrei* in order to celebrate the dedication of the *Beit HaMikdash*. They rejoiced with the greatest sense of jubilation.

The first *Beit HaMikdash* stood for 410 years until Nevuchadnezzar, King of Babylonia, destroyed it and exiled the Jews to Babylonia.

כְּשֶׁעָם יִשְׂרָאֵל נִכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא לֹא בָּנָה מִיד אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲלָא תְּחִילָה הִקְרִיב קוֹרְבָּנוֹת בְּמִשְׁכַּן שֶׁהָיָה בְּעִיר גִּלְגָּל וְאַחַר כֵּן נִדְּד הַמִּשְׁכָּן לְמִקְוֹמוֹת אַחֵרִים.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ הִתְחִיל לַעֲסוֹק בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. הוּא הֵכִין כֶּסֶף וְזָהָב, קָנָה אֶת הַר הַמֹּרִיָּה מֵאַרְוֵנָה הַיְבוּסִי וְגַם בָּנָה יְסוּדוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. אַבְל, אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עֲצָמוּ בָּנָה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, בְּנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ. שְׁנַיִם אַחֲדוֹת אֲרָכָה מְלֹאכֶת בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְהִיא הִסְתִּימָה בְּחוֹדֵשׁ תְּשֵׁרִי, אַרְבַּע מֵאוֹת וְשִׁמּוֹנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

בְּדָף זֶה לּוֹמְדִים, כִּי כֹל עַם יִשְׂרָאֵל הִתְאַסַּף בְּאוֹתוֹ חוֹדֵשׁ תְּשֵׁרִי לִירוּשָׁלַיִם, כְּדֵי לַחְגוֹג אֶת חֲנוּכַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְשִׂמַּח שְׂמֵחָה גְּדוּלָה בְּיִתְרוֹ. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרִאשׁוֹן עָמַד בְּנְוֵי אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרֵי שָׁנִים, עַד שֶׁנְּבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִחְרִיבוּ וְהִגְלָה אֶת הַיְהוּדִים לְבָבֶל.

Daf 10: COMMERCE ON CHOL HAMOED

דף י': מסחר בחול המועד

No commerce or trade was permitted to take place on *Chol HaMo'ed* (intermediate days of the festival) — no purchases and no sales. On *Chol HaMo'ed*, it was only permissible to acquire items needed for use during the *Chol HaMo'ed*, e.g., milk, bread, or other food items necessary for the holiday.

In certain instances, *Chazal* permitted the conduct of commerce on *Chol HaMo'ed* to prevent damage or material loss. There is a difference between “*keren*” (principal investment) and “*revach*” (profit). Suppose Reuven had 10 bags of potatoes valued at 200 *shekels* (approximately \$64) per sack, and he can sell them to someone for 250 *shekels* (approximately \$80). The “*keren*” of these potatoes is 200 *shekels*, that’s what they’re worth. The other 50 *shekels* (approximately \$16) are “*revach*.”

Chazal stated that if Reuven sees that the price of potatoes is about to drop, and as a result, he will likely lose money, particularly from his *keren* — then, he would be permitted to sell his potatoes on *Chol HaMo'ed* to prevent that loss.

בחול המועד אין עושים מסחר. אין קונים ואין מוכרים. מותר לקנות רק דברים שצריך בשביל חול המועד, למשל, חלב, לחם ומאכלים נוספים לצורך החג.

יש מקרים מסוימים שחז"ל התירו לעשות מסחר בחול המועד, כדי להימנע מנזק, כגון המקרה הבא: יש הבדל בין "קרן" לבין "רווח". נניח שלראובן יש עשרה שקים של תפוחי אדמה ששוים מאתיים שקל, והוא יכול למכור אותם למישהו במאתים וחמישים שקל. ה"קרן" של תפוחי האדמה האלה הוא מאתיים שקל, זה מה שהם שווים. חמישים השקלים הנוספים הם "רווח".

אמרו חכמים, אם ראובן רואה שהמחיר של תפוחי האדמה עומד לרדת והוא יפסיד אפילו מה"קרן" - הוא רשאי למכור אותם בחול המועד, כדי שלא יפסיד.

D'VAR TORAH: PARASHAT YITRO

דבר תורה: פרשת יתרו

What did Yitro do to merit having a *parashah* named after him; especially such an important *parashah* which features *ma'amad har Sinai* (the great revelation at Mt. Sinai)? One of the powerful messages it is possible to learn from Yitro is the value and significance of “hearing.” *Parashat Yitro* begins: “*VaYish'ma Yitro*” (and Yitro heard). Despite his extremely advanced age, Yitro kept his ears open his entire life— to hear, to listen, and to be receptive. Moreover, his hearing remained sharp and clear, without selective filters for what would have been pleasing to hear. As the Torah states: “*Vayishma Yitro ... et kol lasher asah HaShem*” (Yitro heard everything God did).

One of the central elements of Judaism is to hear, i.e., “*Shema Yisrael*” (Hear, O Israel). The essence of hearing is the perception that not everything begins with me — rather, I belong to something greater, and it is to Him — the Creator of the world — that I listen. For this reason, Yitro, “Possessor of hearing” is introduced before the profound revelation at Sinai, whose entire essence can be expressed by the phrase “*na'aseh v'nishma*” (we will do, and then we will hear).

במה זכה יתרו שתקרא פרשה על שמו, ועוד פרשה כזאת בה מופיע המעמד הגדול בהר סיני? אחד הדברים הגדולים שנתן ללמד מיתרו הוא מעלת וגדל ה"שמיעה": "וישמע יתרו". על אף גילו המפלג, נשאר יתרו כל חייו עם אזניים פתוחות - לשמע, להקשיב ולקבל. אם לא די בכך הרי ששמיעתו נשארה נקייה וצלולה, ללא סנונים סלקטיביים של מה שזנח לשמע: "וישמע יתרו... את כל אשר עשה ה'". אחד היסודות המרכזיים בהדות הוא להיות שומע: "שמע ישראל". מאחורי השמיעה עומדת התפיסה כי לא הכל מתחיל ממני אלא מדבר גדול אליו אני שוקף ולו אני מקשיב - בורה עולם. לכן יתרו "בעל השמיעה" קדם למעמד הגדול בהר סיני שכל בלו מתבטא באמירה "נעשה ונשמע".